

CATEGORIES GRAMATICALS O LÈXIQUES

NOM
VERB
ADJECTIU
DETERMINANT
PRONOM
ADVERBI
PREPOSICIÓ
CONJUNCIÓ
INTERJECCIÓ

SINTAGMES

SINTAGMA NOMINAL
SINTAGMA VERBAL
SINTAGMA PREPOSICIONAL
SINTAGMA ADJECTIVAL
SINTAGMA ADVERBIAL

FUNCIONS

SUBJECTE
PREDICAT NOMINAL
PREDICAT VERBAL
COMPLEMENT DEL NOM
COMPLEMENT DE L'ADJECTIU
COMPLEMENT DE L'ADVERBI
COMPLEMENT DIRECTE
COMPLEMENT INDIRECTE
COMPLEMENT PREPOSICIONAL (Compl. De Règim Verbal)
COMPLEMENT PREDICATIU
COMPLEMENT ATRIBUT
COMPLEMENT CIRCUMSTANCIAL

DEFINICIÓ DE LES CATEGORIES LÈXIQUES O GRAMATICALS:

1. **NOM** (o substantiu):

És la paraula variable que designa persones, animals, coses, accions, idees concretes o abstractes. És el nucli del sintagma nominal.

2. **ADJECTIU**:

Paraula variable que modifica el nom tot indicant-ne qualitats.

3. **DETERMINANT**:

És la paraula variable que complementa el nom i hi afegeix un matís de significat.

4. **VERB**:

És la paraula variable que expressa una acció que realitza o rep el subjecte. És el nucli del sintagma verbal.

5. PRONOM:

Paraula variable o invariable, segons els casos, sense significat propi que substitueix un element de l'oració.

6. ADVERBI:

Paraula invariable que matisa el significat d'un adjectiu, un adverbi, un verb i, també, predicats o oracions.

7. PREPOSICIÓ:

Paraula invariable que relaciona paraules, sintagmes o oracions de categories sintàctiques diferents.

8. CONJUNCIÓ:

Paraula invariable que relaciona paraules o oracions de la mateixa categoria sintàctica.

9. INTERJECCIÓ:

La interjecció és una categoria gramatical que conté paraules que denoten estats d'ànim. Són expressions invariables.

1. EL SUBSTANTIU

Podem dir que el **SUBSTANTIU (o NOM)** :

- **Semànticament** és la part de l'oració més capaç d'identificar-se amb algun element de la realitat extralingüística; és la categoria referencial per excel·lència, la que més ens serveix, d'alguna manera, per "etiquetar" els elements (coses, éssers animats, conceptes abstractes...) del nostre entorn.
- **Morfològicament** es caracteritza perquè admet flexió de nombre i de gènere,
- **Sintàcticament**, perquè constitueix el nucli del sintagma nominal.

El gènere dels noms

Tradicionalment, els noms es classifiquen en masculins o femenins. El gènere és totalment arbitrari quan fa referència a coses o idees abstractes. Quan designa persones o animals que tenen tots dos gèneres, el **femení** es forma de diverses maneres:

1. Afegint una **-a** al masculí:

noi - noia, gat - gata, fill - filla

De vegades, el fet d'afegir la **-a** del femení pot modificar la darrera grafia del masculí:

p > b (llop - lloba)

t > d (nebot - neboda)

c > g (amic - amiga)

f > v (serf - serva)

u > v (jueu - jueva)

l > l·l (Camil > Camil·la)

Penseu que, en afegir la -a, la nova paraula té una síl·laba més i això pot fer variar l'accentuació o alguna grafia: *avi* - *àvia*, *veí* – *veïna*...
També pot fer que algunes consonants que abans eren mudes esdevinguin sensibles: *senyor* - *senyora*, *sant* – *santa*

2. Els noms acabats en -òleg fan el femení en -òloga:
arqueòleg – *arqueòloga*
3. Els que acaben en vocal tònica fan el femení afegint -na:
lleó - *lleona*, *degà* – *degana*
4. Els acabats en -e, -o canvien aquesta vocal per -a:
mestre - *mestra*, *viudo* – *viuda*
5. Terminacions específiques:
  - **essa**: *déu* - *deessa*, *jutge* - *jutgessa*, *baró* - *baronessa* (però: *príncep* - *princesa*)
  - **ina**: *heroi* - *heroïna*, *gall* - *gallina*
  - **iu**: *emperador* - *emperadriu*, *actor* - *actriu* (però: *director* - *directora*)
6. En alguns casos el masculí es forma a partir del femení afegint-hi la terminació **-ot**: *merla*, *merlot* / *guilla*, *guillot* / *bruixa*, *bruixot*...
7. Hi ha masculins i femenins que tenen una arrel diferent:
home - *dona*, *oncle* - *tia*, *cavall* - *euga* (o *egua*), *amo* - *mestressa*...
8. Hi ha substantius invariables; és a dir, tenen la mateixa forma per al masculí i per al femení. Són els acabats en **-aire**, **-ista**, **-cida**:
  - **aire**: *ell/la cantaire*, *boletaire*, *captaire*...
  - **ista**: *ell/la periodista*, *excursionista*, *dentista*...
  - **cida**: *ell/la homicida*, *suïcida*...
9. Hi ha substantius d'una sola terminació que provenen, moltes vegades, d'adjectius: *persa*, *jove*, *salvatge*, *àrab*, *màrtir*...
10. Hi ha noms d'animals que són invariables, és a dir, que s'empren en un sol gènere. Si es vol distingir el sexe, cal afegir-hi els mots **mascle** o **femella**:
cadenera **mascle**   *cadenera* **femella**
rossinyol **mascle**   *rossinyol* **femella**.
11. Hi ha noms acabats en -ant, -ent que són invariables:
  - ant**: *un/ una amant*, *cantant*... (però: *estudiant* -*estudianta*)
  - ent**: *un/ una supervivent*... (però *president* - *presidenta*)

Hi ha noms que varien el significat segons el gènere: *el llum*, *la llum*, *el canal*, *la canal*...

2. L'ADJECTIU

Gènere dels adjectius

La major part dels adjectius qualificatius són **variables**: tenen una forma per al masculí i una altra per al femení. En el plural també tenen formes diferents per a cada gènere. S'anomenen per aquest motiu **adjectius de dues terminacions**. En canviar el gènere o el nombre d'aquests adjectius, es poden produir alteracions ortogràfiques i fonètiques (del so).

També hi ha, però, adjectius d'**una sola terminació**, **invariables** pel que fa al gènere.

Els adjectius de dues terminacions

1. Aquells que **afegeixen una -a al masculí**

fred freda, prim prima, estupend estupenda, tebi tèbia

El fet d'afegir la **-a** del femení pot modificar la darrera grafia del masculí:
oblic, obliqua, nul, nul·la, nou, nova

2. Masculí amb **-e**, femení amb **-a**

agre, agra

3. Masculí amb **-o**, femení amb **-a**

moro, mora

4. La majoria d'adjectius acabats en **vocal tònica** formen el femení afegint **-na** al masculí.

comú, comuna

La paraula **orfe** és un cas especial.

5. Masculí **-òleg**, femení **-òloga**

anàleg, anàloga

6. Masculí **-eu**, femení **-ea**

europèu, europea

7. S'intercala **-n** en els adjectius que acaben en **vocal tònica**

serè, serena, serens, serenes

exceptuant *nu* (*nu, nua, nus, nues*) i *cru* (*cru, crua, crus, crués*)

Els adjectius d'una terminació

1. Els **adjectius d'una terminació** tenen una mateixa forma per al masculí i per al femení. Són els acabats en (fixeu-vos també en les excepcions!):

acabats amb	singular masculí i femení	plural masculí i femení	casos especials excepcions
-ble	amable, feble, possible	amables, febles, possibles	
-al / -el / -il	normal, fidel, difícil	normals, fidels, difícils	anòmal -a, paral·lel -a, tranquil -il·la
-ar / -or	escolar, superior	escolars, superiors	avar -a, car -a, clar -a, rar -a, incolor -a
-ant / -ent	flagrant, elegant, obedient	flagrants, elegants, obedients	sant -a, atent -a, content -a, lent -a
-a	agrícola, persa	agrícoles, perses	
-e (àtona)	alegre, jove	alegres, joves	negre -a, apte -a, agre -a, culte -a

2. Dins dels adjectius d'una terminació hi ha el **cas especial** dels acabats en **-aç, -iç, -oç**, que tenen una terminació en el singular i dues en el plural:

	Masculí i femení singular	Masculí plural	Femení plural
-aç	capa aç	capa ços	capa ces
-iç	feli iç	feli ços	feli ces
-oç	velo ç	velo ç	velo ces

Atenció!!!! .....

Els adjectius acabats en **vocal neutra** en català coincideixen tots amb el castellà, tret de: *pobre, pobra / rude, rude*

1 i 2. EL NOMBRE DEL SUBSTANTIU I DE L'ADJECTIU

El nombre dels **noms** i dels **adjectius**

1. La manera més corrent de fer el plural és afegir una -s al singular.
nen, nens; home, homes; astre, astres; orfe, orfes.

2. Els noms i adjectius acabats en -a o -e àtones en singular fan el plural en -es. Entre aquests s'inclouen els plurals del femení de molts adjectius.

ample, ampla, amples; mitjana, mitjanes; paraigua, paraigües

3. La majoria de les paraules acabades en vocal tònica fan el plural en -ns:

alacantí, alacantins; comú, comuns; fre, frens; futbolí, futbolins; maniquí, maniquins; marroquí, marroquins; mitjà, mitjans; oportú, oportuns; robí, robins; sà, sans, etc.

Però hi ha excepcions: bisturí, bisturís; cafè, cafès; puré, purés; sofà, sofàs; tabú, tabús; tse-tse, tse-tses; xampú, xampús, etc.

4. Fan el plural en -os

Les paraules agudes acabades en -s al singular.

Cal tenir en compte que, seguint la normativa, d'aquests plurals, n'hi ha que es pronuncien amb essa sonora i no dupliquen la **s** final del singular (*imprès, impresos*), però també n'hi ha que es pronuncien amb essa sorda i dupliquen aquesta **-s** (*interès, interessos*).

Les paraules acabades en -ç, -x, -ix, -tx, -g.

braç, braços; annex, annexos; boix, boixos; cartutx, cartutxos; lleig, lletjos.

Les paraules masculines acabades en -ig, -sc, -st i en -xt tenen, segons la normativa, dos plurals possibles: afegint només una -s o afegint -os.

assaig, assaigs, assajos; boig, boigs,bojos...

5. Paraules que no tenen una forma específica per al plural

Atles, cactus, estatus, galimaties, globus, fons...

3. DETERMINANTS

ARTICLE: és una paraula variable (té gènere i nombre) que determina el nom:		SINGULAR		PLURAL	
		Masculí	Femení	Masculí	femení
- davant consonant - davant vocal (o h)		el l'	la l' (la)	els els	les les
Article personal	Masculí	el / l', en/n'	El Carles, l'Albert, en Ramon, n'Ignasi		
	Femení	la / l', na / n'	La Montserrat, l'Anna, na Laura, n'Assumpta		

Observacions article:

- **Absència d'article.** Els dies de la setmana quan s'usen com a adverbis no duen article; quan s'usen com a substantius sí que en duen. *Dilluns vaig al teatre. El dilluns és el pitjor dia de la setmana. Davant d'un infinitiu en oracions subordinades substantives. Ignorar la veritat em desespera.*

DEMOSTRATIUS: marquen la distància física o temporal entre algú i alguna cosa i el nom que determinen:				
	Singular		Plural	
	Masculí	Femení	Masculí	femení
Pròxim	aquest	aquesta	aquests	aquestes
	aqueix	aqueixa	aqueixos	aqueixes
Llunyà	aquell	aquella	aquells	aquelles

Observacions demostratius:

- Poden fer de pronom quan substitueixen un nom: *Aquesta és la que volia*
- Quan fan de pronoms, els demostratius tenen formes neutres que substitueixen un antecedent neutre, inconcret o genèric: *això, allò*

POSSESSIUS: indiquen possessió, pertinença o una simple relació de correspondència d'algú o d'alguna cosa respecte al nom que determinen:					
TÒNICS		Singular		Plural	
		Masculí	Femení	Masculí	femení
Un posseïdor	1a pers.	meu	meva	meus	meves
	2a pers.	teu	teva	teus	teves
	3a pers.	seu	seva	seus	seves
Més d'un posseïdor	1a pers	nostre	nostra	nostres	
	2a pers	vostre	vostra	vostres	
	3a pers	seu	seva	seus	seves
		llur		llurs	

ÀTONS	Singular		Plural	
	Masculí	Femení	Masculí	Femení
1a pers.	mon	ma	mos	mes
2a pers.	ton	ta	tos	tes
3a pers.	son	sa	sos	ses

Observacions possessius:

- Els possessius tòncics, llevat de *llur/llurs*, sempre s'usen amb l'article si van davant del nom: *El meu cotxe*
- Les formes *llur/llurs* es refereixen a més d'un posseïdor (d'ells, d'elles): *Els meus avis i llur casa /llurs cases*

INDEFINITS: determinen el nom amb el mínim de precisió:
algun, alguna, alguns, algunes
altre, altra, altres
ambdós, ambdues, tots dos, totes dues
cada
cada un, cada una, cadascun, cadascuna
cap, ningun/ ninguna/ ninguns
cert, certa, certs, certes
mant, manta, mants, mantes
mateix, mateixa, mateixos, mateixes
qualsevol, qualssevol
sengles
tal, tals
tot, tota, tots, totes
un, una, uns, unes

Observacions indefinits

- El mot qualsevol fa el plural qualssevol
- Mant, manta equival a nombrosos, *Trobem mant tractat que estudia aquesta greu malaltia. El soroll es repetí mantes vegades durant la nit.*
- Sengles : significa un per a cadascuna de dues o més persones o coses. *Obsequiaren aquelles noies amb sengles llibres.*

QUANTITATIUS: indiquen una quantitat de manera global, imprecisa:				
Variables				Invariables
quant	quanta	quants	quantes (de)	més (de)
tant	tanta	tants	tantes (de)	menys (de)
molt	molta	molts	moltes (de)	prou (de)
poc	poca	pocs	poques (de)	força
bastant		bastants (de)		massa
gaire		gaires/ gaire (de)		

Observacions quantitativus

- Bastant no té forma femenina

- *Massa, prou i força són invariables*
- *En frases interrogatives, condicionals i negatives, l'equivalent de poc és **gaire** i no pas molt o massa: No tinc gaire temps (NO molt o massa temps)*
- *Locucions quantitatives per expressar significats semblants: una mica de, un grapat de, un xic de, un bé de Déu de, gens ni mica de...*

NUMERALS CARDINALS: corresponen als nombres:			
0	zero	27	vint-i-set
1	u, un, una	28	vint-i-vuit
2	dos, dues	29	vint-i-nou
3	tres	30	trenta
4	quatre	31	trenta-un
5	cinc	32	trenta-dos
6	sis	33	trenta-tres ...
7	set	40	quaranta
8	vuit	50	cinquanta
9	nou	60	seixanta
10	deu	70	setanta
11	onze	80	vuitanta
12	dotze	90	noranta
13	tretze	100	cent
14	catorze	101	cent un
15	quinze	102	cent dos
16	setze	103	cent tres ...
17	disset	200	dos-cents
18	divuit	300	tres-cents ...
19	dinou	999	nou-cents noranta-nou
20	vint	1000	mil
21	vint-i-un	1100	mil cent
22	vint-i-dos	1000 000	un milió
23	vint-i-tres	10 000 000	deu milions
24	vint-i-quatre	1000 000 000 000	un bilió
25	vint-i-cinc	1 000 000 000 000 000 000	un trilió
26	vint-i-sis	1 000 000 000 000 000 000 000 000	un quadrilió ...
NUMERALS ORDINALS: indiquen l'ordre de col·locació, aparició o prioritat:			
primer/ primera, segon/ segona, tercer/ tercera, quart/quarta, cinquè/ cinquena, vint-i-dosè/ vint-i-dosena, quarantè/quarantena, ...			
NUMERALS PARTITIUS: expressen fraccions de la unitat. Mateixes formes que les dels ordinals, llevat de:			
mig/ mitja/ mitjos/ mitges, terç/ terça/ terços/ terces, quart/quarter/ una quarta part, desè/ dècim, centè/ centèsim, milè/ mil·lèsim, milionèsim, bilionèsim, trilionèsim, ...			
NUMERALS MULTIPLICATIUS: expressen el nombre de vegades que s'augmenta una cosa:			

doble, triple, quàdruple, quíntuple, sèxtuple, sèptuple, òctuple, nòuple, dècuple, cèntuple, ...

NUMERALS COL·LECTIUS: són substantius i sovint tenen un caràcter global i aproximat. Per funcionar com a especificadors necessiten la preposició **de**.

una vintena de, un parell de, una dotzena de.....

Observacions numerals:

- *Ús del guionet: D-U-C (entre desenes i unitats/ entre unitats i centenes): cinquanta-dos mil quatre-cents cinquanta-vuit*
- *Quan ens servim dels cardinals per indicar ordre no prenem la forma femenina: la fila dos (la fila segona), l'habitació dos-cents dos. Es diu u en lloc de un: l'u de gener, pàgina vint-i-u*
- *Les formes quint, sext, sèptim, octau...s'usen generalment com a substantius: la quinta de soldats, l'octava simfonia.*
- *Escrits en xifres romanes i superiors a deu són llegits com a ordinals: Joan Pau II (segon), Joan XXIII (vint-i-tres), però el segle dos, el segle quinze...*
- *Per expressar els ordinals només s'hi posa l'última lletra: 1r, 2n, 3r, 4t...22è, 40è..*

INTERROGATIUS I EXCLAMATIUS: determinen la modalitat de l'oració, acompanyen el nom, amb el qual concorden en gènere i nombre, *quin/a, quins/es i quant/a, quants/es.*

Exercicis

http://clic.xtec.cat/quaderns/mibanez1/categories/html/index.htm?&appl=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/app/&css=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/css/&js=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/scripts/&lang=null&skin=default&user=mibanez1&assessment=categories&&skin=default

http://clic.xtec.cat/quaderns/mibanez1/determinants/html/index.htm?&appl=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/app/&css=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/css/&js=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/scripts/&lang=null&skin=default&user=mibanez1&assessment=determinants&&skin=default

6. ELS ADVERBIS

L'adverbi és una categoria gramatical que actua com a nucli del sintagma adverbial. El seu nom ve de "ad" (al costat) i "verb", ja que acostuma a modificar verbs. També pot modificar, però, adjectius i altres adverbis.

Apart de ser un modificador, pot exercir la funció de complement circumstancial. Les locucions adverbials són grups de paraules que compleixen funcions d'adverbis (a poc a poc, de mica en mica, com a màxim o a tot estirar, per força, de cara enlaire, a vegades, etc.).

Classificació dels adverbis

- **Adverbis de manera**

com ,bé, ben (davant del verb) , malament, mal (davant del verb) , millor, pitjor, així, alhora, almenys, pel cap baix, corrents, gairebé, sols, solament, només, sobretot, a les fosques, a peu, de cap a cap, de cop i volta, de debò, de franc, de pressa, més aviat, de mica en mica...

- **Adverbis de quantitat**

Massa, molt, força, bastant, prou, gaire, poc, gens, gens ni mica, tant, tan, etc.

- **Adverbis de lloc**

On, aquí, ací, allà, allí, cap aquí, cap allà, dins, dintre, darrere, davant, damunt, sobre, sota, amunt, avall, a dalt, a baix, a prop, lluny, al voltant, a la dreta, a l'esquerra, a mà dreta, a mà esquerra, etc.

- **Adverbis de temps**

Quan, ara, llavors, aleshores, sempre, mai, sovint, de tant en tant, a vegades, de vegades, mentrestant, abans, després, aviat, de seguida, tard, d'hora, ja, encara, alhora, com més aviat millor, etc.

- **Adverbis d'afirmació**

Sí, també, fins i tot, i tant, de veritat, de debò...

- **Adverbis de dubte**

Potser, tal vegada, a la millor...

- **Adverbis de negació**

No, no pas, tampoc, de cap manera

7.PREPOSICIONS

Definició:

Una **preposició** és una categoria gramatical que s'encarrega de relacionar un element sintàctic, per exemple, un verb amb els seus complements. La *preposició* roman inalterada en nombre i gènere. El seu nom ve donat perquè es col·loca davant de la paraula que vol subordinar, per distingir-la de les postposicions existents en altres idiomes, com el basc.

Quadre general

Febles o àtones (sense accent tònic)	a, amb, de, en, per, per a.
Fortes o tòniques (amb accent tònic)	cap a, contra, des de, entre, fins (a), malgrat, pro, segons, sense, ultra*, vers, envers, devers...
Locucions prepositives (procedents d'adverbis, gerundis o participis)	a causa de, a favor de, a còpia de, a força de, a mitjan, a partir de, a través de, abans de, al costat de, arran de, dalt (de), damunt (de), darrere (de), davant (de), després de, dins/dintre (de), durant, en comptes de, enfront de, enmig de, entorn de, excepte, fora de, llevat (de), lluny de, mitjançant, per mitjà de, (a) prop de, quant a, sobre (de), sota (de), tocant a, tret (de), (a la) vora (de), etc.

*ultra prep. [LC] De més de, en addició a. Ultra els llibres que ha comprat, té els que li ha donat el seu germà.

■ Canvi i caiguda de preposicions

Pel que fa a les **preposicions a, amb, de i en**, soles o com a final d'una locució, s'ha de tenir en compte que

- **amb** i **en** no poden anar davant d'infinitiu i, per tant, es canvien per les que sí que hi poden anar (**a** i **de**, segons el verb)

Tenim molt d'interès **a complir** els nostres compromisos [i no pas ~~en~~ **complir**].

Si que triguen **a arribar** avui [i no pas ~~en~~ **arribar**].

La proposta concreta consisteix **a incorporar** el concepte de videoclip a la difusió de les seves activitats [i no pas ~~en~~ **incorporar**].

Aquesta entitat ja fa prou **d'oferir** [o **oferint**] aquests avantatges [i no pas ~~amb~~ **oferir**].

Compte, però, **a demanar** la mateixa cosa a tots dos llocs [i no pas ~~amb demanar~~].

- Totes quatre cauen davant la conjunció *que* (a vegades, però, s'ha de posar un mot que no hi desdigni pel significat entre la preposició i la conjunció per a evitar una construcció estranya o forçada).

En cas **que** aquesta acció no es dugui a terme, haurem de pensar una solució [i no pas ~~de que~~].

Us ho diem amb l'esperança **que** aquesta lamentable situació no es torni a produir [i no pas ~~de que~~].

No hi ha maneres **que** funcioni [i no pas ~~de que~~].

La major part d'usuaris coincideixen **a dir que** no hi poden establir connexió [i no pas ~~en que~~ ni ~~que~~].

La van informar **que** [o **del fet que**] els problemes de connexió provenien de la companyia telefònica [i no pas ~~de que~~].

Alguns estudiants es queixen **que** la cooperativa vengui el programari més car [i no pas ~~de que~~].

Es posa molt d'èmfasi **a aconseguir que** facin les pràctiques amb eines que hi ha al mercat [i no pas ~~en que~~ ni ~~que~~].

Partim, doncs, **de la suposició que** disposen d'uns coneixements mínims [i no pas ~~de que~~ ni ~~que~~].

■ El complement directe i la preposició **a**

El **complement directe** va sense preposició introductòria *a*, fora que sigui un pronom fort, *tots* o *tothom*, les expressions recíproques *l'un a l'altre*, etc. o que hi hagi possibilitat de confusió (Com penseu **que** afectarà el món d'Internet a l'economia mundial?).

En aquest entorn trobem **els individus** aïllats [i no pas ~~als individus~~].

S'han de tenir en compte els conceptes generals que afecten **la gestió** de l'empresa [i no pas ~~a la gestió~~].

Saludem cordialment **les persones** que ens han donat la benvinguda [i no pas ~~a les persones~~].

El carnet té la finalitat d'identificar **els membres** del club [i no pas ~~als membres~~].

El canvi d'horaris afectarà **els viatgers** [i no pas ~~als viatgers~~].

El professor informa **els estudiants** de la difusió d'un manifest [i no pas ~~als estudiants~~].

Van convidar **tots els antics alumnes** a l'acte del centenari [i no pas ~~a tots els antics alumnes~~].

Amb aquest projecte volen ajudar **les persones** discapacitades [i no pas ~~a les persones~~].

Aquest problema no preocupa gens **la direcció** de l'escola [i no pas ~~a la direcció~~].

■ Preposicions i complements verbals

Els **complements verbals** s'han d'introduir amb la preposició correcta i no fer-ne servir una per una altra (*contribuir a, participar en, escapar-se de*); s'ha de tenir en compte, però, el canvi i caiguda de preposicions davant d'infinitiu i la conjunció *que* (vegeu el punt abans de l'anterior).

És un espai on la mainada juga mentre els pares **participen en** la trobada [i no pas ~~participen a~~].

S'hi explica com es pot **participar en** la tertúlia [i no pas ~~participar a~~].

Cal **diferenciar causa d'efecte** [o bé **establir la diferència entre causa i efecte**] [i no pas ~~diferenciar entre causa i efecte~~].

S'ha emparat en la seva coneixença [i no pas ~~S'ha emparat a~~].

Els canvis continus d'identitat li havien permès **escapar-se del** setge de la policia [i no pas ~~escapar a~~].

Amb la publicació d'aquesta obra **contribuïm a** la difusió de la cultura [i no pas ~~contribuïm en~~].

■ La preposició de

Expressions amb de

S'han d'introduir amb la preposició **de**, i no pas **a**, **certs complements regits**, que per influència del castellà se solen construir malament (*avió de reacció, contradictori de, diferent de, fer cas de, fer esment de, olor de, por de, pudor de, rebuig de, repàs de, treure profit de, vestit de ratlles, etc.*).

Des del seu despatx se sent molta olor **de** menjar [i no pas **a**].

Sempre ha volgut estudiar una carrera diferent **de** la que ha fet [i no pas ~~a~~].

El jurat fa una menció especial **de** l'obra d'aquesta estudianta [i no pas ~~a~~].

Cal preveure la necessitat de fer una supervisió **dels** continguts que es publiquin [i no pas ~~als~~].

Això no significa cap increment **de** les despeses del web [i no pas ~~a~~].

Per a trobar la solució **d'**un problema s'ha d'afrontar [i no pas ~~a~~].

La solució **d'**aquest problema no sembla complicada [i no pas ~~a~~].

L'autora vol fer un repàs **del** llibre de l'Apocalipsi [i no pas ~~al~~].

De (partitiu)

No s'ha d'eliminar el **de partitiu**, com es fa sovint en castellà, perquè la construcció quedaria incompleta

En l'informe es considera que hi va haver quaranta-dos ferits lleus i **dos de greus** [i no pas ~~des greus~~].

A aquests textos se n'hi han afegit **altres d'inèdits** [i no pas ~~altres inèdits~~].

Hem anat a veure pessebres i fotos **d'alguns de ben macos** [i no pas ~~d'alguns ben macos~~].

Van parlar tres escriptores kurdes, **dues d'alemanyes i una de catalana** [i no pas ~~dues alemanyes i una catalana~~].

De pa no en té mai prou [i no pas ~~Pa~~].

D'eines per a trobar informació a la xarxa n'hi ha moltes [i no pas ~~Eines~~].

Divendres en van donar molt, **de material** [i no pas ~~material~~].

■ **La preposició amb**

Els mitjans de locomoció

Amb els **mitjans de locomoció** o vehicles es fa servir la preposició **amb** o **en**

A molts països, gent de totes les edats va a la feina **amb/en** bicicleta.

Al jovent li agrada més moure's **amb/en** moto per Barcelona.

Diuen que s'estimen més viatjar **amb/en** tren que no pas **amb/en** avió.

▪ Les preposicions **per** i **per a**

Preposició **per**

Passeu **per la vora del riu** i hi arribareu. Lloc de pas

Per Pasqua molta gent fa vacances llargues. Temps durant

Ho van agafar **per necessitat**. Causa

Volen fundar una organització d'entitats **per la independència**. Motiu o finalitat

Sembla estrany que tota aquesta obra hagi estat feta **per una sola persona**. Autor de l'acció

Això ho heu de comunicar **per correu electrònic**. Mitjà

Pis **per vendre**. Acció que s'espera, però encara no s'ha realitzat

Treball **per fer**. Acció que s'espera, però encara no s'ha realitzat

Preposició composta **per a**

Hi ha ofertes exclusives **per als socis de l'entitat**. Destinació

Hi podeu trobar els regals de Nadal **per als amics o per a la família**. Destinació

Es crearà una comissió mixta **per al seguiment del conveni**. Finalitat

Ens han de tenir la feina feta **per al dia 9 de setembre**. Termini fix referit al futur

Per a ells no val la pena de fer-ho: no valoren res. Opinió

▪ Expressions de lloc

Per a introduir **expressions de lloc** (situació o direcció), en principi es fa servir **a per a llocs reals, físics**, i **en per a llocs figurats** (textos, documents o publicacions; reunions, assemblees o trobades; opinions; entitats, institucions o empreses; topònims utilitzats amb valor històric, social o temporal), malgrat que davant els indefinits *un/a, algun/a* i els demostratius *aquest/a, aquell/a*, singular o plural, es posa la preposició **en** encara que indiqui lloc real.

Se suposa que van entrar **a** l'habitatge per la finestra de darrere.

En quatre anys s'ha quadruplicat la població **a** la capital del país.

També hi ha aquest pensament **a** les seves zones d'influència.

Passa igual **a** la França de l'àrea parisenca i **a** la Itàlia del nord i del sud.

És una llei que es respecta **a** tots els països africans.

La conferència serà **a** la sala del primer pis.

Es reuniran **al** centre escolar de la plaça.

Encara no sé **a** quin hospital treballa.

La revolució tecnològica ha comportat un procés d'innovació **en** el camp del coneixement humà.

En van parlar **en** la commemoració de l'obertura del congrés.

En les polítiques públiques s'ha de tenir present la llibertat de què parlem.

És important **en** l'àmbit de les relacions contractuals.

Només em mouré **en** el pla més general.

Plantejarem la qüestió dels horaris **en** la discussió d'aquesta tarda.

En la Catalunya del segle XVIII encara no havia començat aquest procés.

Sempre s'hi veu molta gent, **en** aquesta avinguda.

Deuen ser **en** algun racó que no sabem.

■ Expressions de temps

Quadre esquemàtic

Període	Amb preposició o sense	Exemples
segles i dècades	amb preposició (<i>a</i> o <i>en</i>)	Amèrica fou descoberta al segle XV [o en el segle XV]

		A la dècada dels anys noranta...[o En la dècada dels anys noranta...].
anys	preferentment sense preposició	L' any 1640 esclatà la guerra dels Segadors. Va néixer l' any 1901.
	admissible també l'ús de la preposició en , sense article	Va néixer en 1914.
mesos	amb preposició (<i>a</i> o <i>per</i>)	Al (mes de) juny hauran de pensar el programa de l'hivern. Al febrer tenim dos dies de festa. Pel maig, cada dia un raig. A l'octubre hi ha molts aiguats.
	sense preposició precedits d'un article o demostratiu o acompanyats d'algun complement	Hi haurem d'anar el mes entrant . El juny vinent no farem vacances. Ens vam casar el juny de 1978 . Va marxar l'octubre de l'any passat . El (mes de) setembre vinent començaran dues noves carreres.
setmanes i quinzenes	sense preposició	Ens examinarem la setmana entrant. Els esperem la primera quinzena d'agost.
dies del mes	sense preposició	Vindran l' 1 de juliol. Van signar el conveni el dia 1 de desembre. Els col·laboradors haurien de cobrar el 10 de cada mes.
dies de la setmana	com a substantius , amb article i sense preposició	El diumenge 12 de febrer serà el seu aniversari. La sessió es farà el divendres que ve.

	com a adverbis , sense article ni preposició	Dissabte va ploure. Dilluns tornaré. Ho farem dijous .
	en construcció apositiva , sense article ni preposició (i entre comes), atès que és el mateix cas anterior	Dimarts , dia 25 d'abril, es farà la celebració.
estacions i altres períodes	preferentment amb preposició (<i>a</i> o <i>per</i>)	A l'estiu hi fa una calor espantosa. Renovaran l'estoc a la primavera. Ho fan per Pasqua.
parts del dia	amb la preposició <i>a</i>	Al matí, al vespre, a la matinada. No vingueu demà al matí, que no hi trobareu ningú.
	amb la preposició <i>de</i>	Treballa molt de matí. Ho farà de dia, de nit. Han trucat de matinada.
altres	<i>a/de mitjan; a/de mig/mitja</i>	A mitjan setembre, a mitjan setmana, a mitjan mes, a mitjan any, a mitjan 1945, a mitjan segle XVII; a mig juliol, a mitja setmana, a mig mes, a mig any.
	<i>a/de la primeria de; a/de primers de; al/del començ/començament de; a/de l'inici de; a/de principi de</i>	A la primeria de gener; al començament de la sessió; a l'inici del curs; a primers de mes; a principi de 1936.
	<i>a/de la fi/darrerria de; a/de l'acabament de; a/de les acaballes de; a/de fi/final de</i>	A la fi dels temps, a la darrerria de 1948; a l'acabament del segle XVI; a les acaballes de l'estiu; a fi de mes, a final de mes.

- **Les preposicions *de* i *en* en denominacions d'estudis, carreres, títols, especialitats**

Com a criteri general, es pot dir que quan es fa referència a l'estudi s'utilitza

la preposició **de** per a introduir el complement i quan es fa referència a la persona, la preposició **en** (fora d'*enginyer/a*, en què s'utilitza *de*).

de (estudi)	<p>Es matricula de l'assignatura d'Introducció al dret. Estudia la carrera de Filologia Romanesa. Té la llicenciatura d'Humanitats. Té la diplomatura de Ciències Empresarials. Fa el postgrau de La Xina i el món xinès. Fa el màster de Programari lliure. Fa el doctorat de Tecnologia i Medi Ambient. Es decanta per l'especialitat de Logopèdia. Té el graduat de Tècniques editorials. Té el títol d'Enginyeria de Telecomunicacions. Estudia Enginyeria Tècnica d'Informàtica. Segueix els estudis de Medicina.</p>
en (persona)	<p>És llicenciada en Comunicació Audiovisual. Busquen diplomats en Infermeria. És graduat en Tècniques de Mercat. Sereu màsters en Resolució de conflictes. És doctorada en El Món Àrab. Són especialistes en Cirurgia Plàstica. És postgraduada en Mesures internacionals. Però: És enginyera de Camins. Han de contractar tres enginyers o enginyeres de Telecomunicacions.</p>

Algunes locucions prepositives mal usades

- **a causa de**

Ex. És a l'hospital a causa d'una malaltia greu

degut a com a sinònim de **a causa de** NO ÉS CORRECTE

Ex. No vam anar de viatge degut al mal temps INCORRECTE

RECORDA que **degut a** és participi

Ex. L'èxit de l'autor és degut a un esforç continuat

Ex. Els maldecaps foren deguts a la meva inexperiència

- **sota** no és substituïble per **baix**

Ex. El fill va quedar sota la protecció dels oncles

- Cal no confondre:

en lloc de (en comptes de) és preposició. Ex. En lloc d'en Lluís ha vingut en Miquel

enlloc (en cap banda) és adverbi. Ex. Enlloc s'està tan bé com a casa

- **a mitjan** (cap a la meitat)

Ex. Tornarà a mitjan desembre

8. CONJUNCIONS

És una **paraula invariable** que uneix altres mots, sintagmes o frases en un discurs i per tant és un nexa (també anomenat relacionant o enllaç).

Quan un grup de paraules actuen en bloc com una conjunció s'anomenen locucions conjuntives.

Tipus de conjuncions

- Coordinades: enllacen elements iguals
Jo escriuré la carta i tu la hi donaràs
- Subordinades: indiquen que una oració depèn de l'altra
No vull que compris res

Conjuncions coordinades

Copulatives	unió	i, ni	<i>No menja ni dorm</i>
Adversatives	Contrarietat (oposició)	però, ara bé, per contra, sinó	<i>Parla bé l'anglès però no el sap escriure</i>
disjuntives	tria forçosa	o, o bé	<i>Li compraré un llibre o bé el convidaré a sopar</i>
continuatives	continuïtat	Altrament, a més a més, d'altra banda, doncs	<i>No s'adona de res, a més la seva mare dissimula</i>
distributives	distribució	Ni...ni, o.. o, ara...ara, no sols...sinó	<i>Ni és feliç ni ho serà mai</i>
explicatives	aclariment	És a dir, o sigui, això és	<i>Ha comprat codonys a 12 euros el quilo, és a dir, l'han estafat</i>
Il·latives o consecutives	Deducció, conseqüència	Doncs, per tant, per consegüent, de manera que	<i>Plou? Doncs no anirem a la platja</i>

Conjuncions subordinades

Conjuncions que introdueixen oracions subordinades adverbials		
Temporals	quan, mentre, després que, abans que, fins que	<i>Jugarem a cartes quan arribis</i>
Locatives	on, allà on	<i>Dinarem on t'agradi més</i>
Modals	com si, com, segons	<i>Ho faig com vares ensenyar-me</i>
Causals	perquè, ja que, a causa que, com que	<i>Canvia de cotxe perquè és</i>

("porque")		<i>massa vell</i>
Finals (para que)	a fi que, perquè, per tal que,	<i>Et deixo el llibre perquè te'l llegeixis</i>
Consecutives	de manera que, tant...que, tan... que	<i>El Barça s'esforça tant que , aquest any, ho aconseguirà</i>
Comparatives	més ...que, menys ...que, tant...com, tan...com	<i>Aquest vi no és tan bo com deien</i>
Concessives	encara que, per més que, tot i que, mal que	<i>Encara que m'ho prometis no et crec</i>
Condicionals	si, posat que, en cas que, mentre que	<i>Si el vols compra'l de seguida</i>
Conjuncions que introdueixen oracions subordinades substantives i adjectives		
oració sub. substantiva	que (conj)	Li agrada que plougui
Oració sub. adjectiva	que (pronon relatiu)	Va conèixer una noia que era occitana

RECORDA:

1. **Posat que** és condicional

Ex. Vindràs al cine posat que acabis la feina

2. **perquè** pot ser causal o final

Ex. No ve perquè està enfadat (causal)

Ex. Amaga-ho perquè sigui una sorpresa (final)

3. **per què** = per + pron. interg què

Ex. Diques per què ho vols

4. **per què** = per + pron, relatiu què

Ex. Va dir el motiu per què no venia al teatre

5. El "que"

El "QUE" és una paraula que té sobretot TRES valors sintàctics:

- Conjunció.
- Pronom relatiu.
- Pronom interrogatiu (què)

"Que" conjunció

- No s'ha d'ometre la conjunció **que** Ex. Et demano que vinguis
- Pot introduir les següents oracions subordinades substantives:

Li diré **que t'ho regali**

O. Sub. Subst. CD

M'agrada **que siguis escriptora**

O. Sub. Subst. SUBJECTE

La veritat és **que l'havies convidada**

O. Sub. Subst. ATRIBUT

Em feia por **que no hagués perdut el tren**

O. Sub. Subst. CN

No s'adona **que ha perdut la raó**

O. Sub. Subst. CR

"Que" pronom relatiu

QUE pronom relatiu (el qual, la qual, on, qui, prep + què), és un sintagma nominal, que va a continuació d'un nom (antecedent) al qual es refereix. Té l'avantatge que evita que la paraula s'hagi de repetir.

Exemple:

Et regalaré una moto. Hem vist la moto a la fira de Montjuïc.

Et regalaré una moto **que hem vist a la fira de Montjuïc.**

Pronom Relatiu, CD (complement directe)

RECORDA:

QUE, pronom relatiu, es descobreix de seguida perquè es pot substituir per un altre pronom relatiu, com és "el qual".

"Què" pronom interrogatiu

El pronom interrogatiu QUÈ va sempre accentuat.

Ex. No sé **què vols**

Pronom Interrogatiu, CD (complement directe)